

Dosarul nr.3ra-544/22
2-20149159-01-3ra-12022022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: V. Ciumac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

13 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Holban împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la anularea actelor administrative, cu obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă,

împotriva deciziei din 09 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și menținută hotărârea din 22 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 26 noiembrie 2020, Holban Vladimir a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative, cu obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, este pensionar al organelor procuraturii pentru vechime în muncă, începând cu 29 decembrie 1998.

Pensia i-a fost stabilită în mărime de 80% din salariul mediu al procurorului-șef secție în cadrul Procuraturii Generale, funcție deținută la momentul pensionării, în baza art.45 din Legea nr.902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, care stipula că, procurorii și anchetatorii au dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecători.

Potrivit art.32 alin.(1) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorul, care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar, ținându-se cont de indexarea salariului.

Prin Legea nr.1099 din 06 iunie 2002, în vigoare din 01 ianuarie 2003, art.32 alin.(1) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, a fost completat cu sintagma: „pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului judecătorului în exercițiu”.

Conform art.34 alin.(1) și (6) din Legea nr.118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, procurorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani calendaristici, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni în funcție de procuror sau judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în mărime de 55 la sută din salariul lui mediu, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – adaos de 3 la sută, dar în total nu mai mult de 80 la sută din salariul lui mediu, ținându-se cont de indexarea acestuia. Procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începând cu luna următoare celei în care s-a majorat salariul, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

A reținut că, dreptul la recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului lunar al procurorului în exercițiu a fost menținut și prin Legea nr.294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, care la art.73 alin.(8) prevedea că, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

Astfel, în corespundere cu prevederile Legii nr.37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea, Legii nr.355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar și Legii nr.152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, salariile procurorilor în exercițiu au fost majorate.

Având în vedere faptul că, organul de asigurări sociale nu i-a recalculat pensia în corespundere cu prevederile legale, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, solicitând recalcularea și stabilirea pensiei, ținându-se cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu, însă a primit refuz.

La 10 august 2017 s-a adresat în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând obligarea părâtei să-i recalculeze și să-i achite pensia ținându-se cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu după cum stipulează legea în acest sens.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, menținută prin decizia din 07 august 2018 a Curții de Apel Chișinău și încheierea irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 05 decembrie 2018, acțiunea sa fost admisă parțial, fiind recunoscut ca neîntemeiat răspunsul nr.H-1233/17 din 02 august 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu obligarea acesteia să-i stabilească și să-i achite pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu al procurorului–șef de secție din cadrul Procuraturii Generale, cu recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând cu 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35%, și începând cu 01 august 2016, după creșterea salariului potrivit art.60 din Legea nr.3 din 05 februarie 2016 cu privire la Procuratură, în vigoare din 01 august 2016. A fost respinsă pretenția privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze pensia începând cu 01 ianuarie 2013.

În temeiul hotărârii judecătorești definitive din 21 decembrie 2017 și în baza cererii pentru executarea ei, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a stabilit, recalculat și achitat pensia în corespundere cu prevederile legale.

Prin Legea nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în vigoare din 01 decembrie 2018, au fost instituite noi criterii de salarizare a procurorilor, potrivit cărora salariile acestora au fost majorate.

În decembrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a efectuat recalcularea pensiei la majoritatea pensionarilor din organele Procuraturii conform Legii nr.270/2018, însă la o parte, inclusiv lui, recalcularea pensiilor nu a fost efectuată, fapt pe care îl consideră neîntemeiat și discriminatoriu.

La 26 august 2020 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, solicitând recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul procurorului-șef de secție din cadrul Procuraturii Generale, în exercițiu, stabilit conform Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu 01 decembrie 2018 și pe viitor, la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada de pensionare.

Prin răspunsul nr.H-1887/20 din 10 septembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat că începând cu 29 decembrie 1998 beneficiază de pensie pentru vechime în muncă calculată în proporție de 80% față de salariul funcției de șef de secție a Procuraturii Generale. Întru executarea hotărârii irevocabile din 21 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost recalculată pensia pentru vechimea în muncă reieșind sin salariul funcției de procuror-șef de secție din Procuratura Generală, începând cu 05 aprilie 2013, ulterior la data de 01 august 2016, astfel fiind executat integral actul judecătoresc menționat. Referitor la cerința înaintată, Casa Națională de Asigurări Sociale l-a informat că nu este temei de recalculare a pensiei, ținând cont de salariul procurorului în exercițiul funcției stabilit prin Legea nr.271/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, deoarece hotărârea irevocabilă din 21 decembrie 2017 nu impune o asemenea obligație Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Reclamantul consideră refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale ca fiind neîntemeiat și contravine dispozițiilor hotărârii judecătorești nominalizate, or, din dispozitivul hotărârii judecătorești din 21 decembrie 2017 rezultă că Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să-i recalculeze și să-i achite pensia pentru vechimea în muncă, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând cu 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35%, și, începând cu 01 august 2016, după creșterea salariului potrivit art.60 din Legea cu privire la Procuratura nr.3 din 25 februarie 2016 (în vigoare din 01.08.2016).

Din aceste dispoziții ale hotărârii judecătorești se înțelege că la orice majorare generală a salariului procurorului în exercițiu, CNAS urmează să-i recalculeze pensia pentru vechime în muncă a foștilor procurori.

Consideră ca fiind eronat argumentul CNAS precum că, hotărârea irevocabilă din 21 decembrie 2017 nu-i impune obligația să-i recalculeze pensia, ținând cont de salariul procurorului în exercițiul funcției, stabilit prin Legea nr.270/2018, or, în hotărârea judecătorească din 21 decembrie 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Centru nu putea

nicidecum să facă trimitere la Legea nr.270 din 23 noiembrie 2018, întrucât încă nu era adoptată.

În hotărârea nominalizată, instanța de judecată a făcut referire la Legea nr.37 din 07 martie 2013 și Legea nr.3 din 25 februarie 2016, care erau în vigoare la situația din 21 decembrie 2017.

Cu atât că, în hotărârea judecătorească din 21 decembrie 2017 s-a menționat că dreptul lui la recalcularea pensiei este în dependență de majorarea salariului mediu al procurorului în exercițiu prevăzut în Legea cu privire la Procuratură nr.902 din 29 ianuarie 1992, Legea nr.118 din 14 martie 2003, ajustată la art.32 din Legea nr.544/1995 cu privire la statul judecătorului și Legea nr.294 din 25 decembrie 2008. Mai mult, bazându-se pe jurisprudența Curții Constituționale (hotărârile nr.4 din 21 ianuarie 2000 și nr.27 din 20 noiembrie 2011), Judecătoria Chișinău, sediul Centru în hotărârea din 21 decembrie 2017 a conchis că dânsul are dreptul la recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Dreptul la recalcularea pensiei este un derivat al dreptului la pensie, care a fost obținut de către el la data de 29 decembrie 1998, și având în vedere că, dreptul la pensie este imprescriptibil, instanța de judecată a concluzionat că și dreptul la recalcularea acesteia, odată obținut, nu este prescriptibil, nu poate fi cedat total sau parțial.

Din cele menționate rezultă că, dreptul de a beneficia de recalcularea pensiei, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, a fost deja constatat anterior printr-un act judecătoresc în dependență de normele juridice ce au determinat majorarea salariului procurorului la acel moment.

Consideră că în prezent are dreptul la recalcularea pensiei conform Legii nr.270/2018, odată ce dreptul la recalculare există (puterea lucrului judecat (decis), iar norma dată determină la fel majorarea salariului procurorului în exercițiu.

La 08 octombrie 2020, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, solicitând anularea răspunsului nr.1887/20 din 10 septembrie 2020, cu recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul procurorului-șef de secție în cadrul Procuraturii Generale în exercițiu, stabilit conform Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu 01 decembrie 2018 și pe viitor, la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada reclamantului de pensionare.

La 02 noiembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, a recepționat răspunsul nr.H-2244/20 din 28 octombrie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a fost informat că în privința solicitărilor înaintate s-a expus deja prin răspunsul nr.H-1887/20 din 10 septembrie 2020. Totodată, cu trimitere la dispozițiile art.170 din Codul administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat că nu există temei de reexaminare a cererii înaintate repetat, iar potrivit art.80 alin.(3) din Codul administrativ, dacă după expedierea răspunsului se depune o nouă petiție de același petiționar, cu același obiect, aceasta nu se examinează și se anexează la dosarul inițial.

Reclamantul consideră că răspunsul nr.H-2244/20 din 28 octombrie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care i-a fost respinsă cererea prealabilă, este neîntemeiat și ilegal, deoarece prevederile art.170 și art.80 din Codul administrativ, la care a făcut trimitere pârâta, nu sunt relevante speței, or, acestea se aplică la examinarea

de către autoritățile publice a petițiilor (cererilor), dar nu și la examinarea cererilor prealabile (art. 162-169 Cod administrativ).

Afară de aceasta, la solicitările Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 13 aprilie 2018 Procuratura Generală a expediat în adresa ultimei informația nr.1-2d/18-3128 privind salariul unui procuror în exercițiu, determinat în condițiile Legii nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, începând cu 01 aprilie 2018, iar la 17 aprilie 2019 - informația nr.1-1d/19-2386 privind salariul unui procuror în exercițiu, determinat în condițiile Legii nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în vigoare din 01 decembrie 2018.

Din aceste informații rezultă, că începând cu 01 aprilie 2018 salariul lunar al procurorului-șef de secție din cadrul Procuraturii Generale a constituit 27944,28 de lei, iar potrivit Legii nr.270/2018 începând cu 01 decembrie 2018 salariul acestuia a constituit 30100 de lei, adică salariul procurorului nominalizat în exercițiu s-a majorat.

Distinct, la demersul nr.II-03/10-8030 din 14 august 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale privind acordarea suportului întru interpretarea modului de executare a unor hotărâri definitive și irevocabile ce țin de recalcularea pensiei procurorilor, la 02 septembrie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale răspunsul nr. 926, prin care a comunicat că la cazul dat se solicită răspuns pe marginea executării unei hotărâri de judecată irevocabile, care nu necesită aspecte de dificultate, deoarece aceasta este suficient de clară și nu poate fi interpretată și aplicată altfel, decât cum prevede legea. Prin urmare, problema abordată de fapt nu există, ceea ce denotă netemeinicia demersului (f.d.44).

În noiembrie 2019, Vasile Solomon, un alt pensionar al Procuraturii, a fost la audiență directorului general al CNAS, Elena Țăbîrnă, solicitând să i se explice din care cauză are loc tergiversarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă conform Legii nr.270/2018, căruia i s-a explicat că recalculările pensiilor procurorilor vor fi efectuate în viitorul apropiat (f.d. 45).

În viziunea reclamantului, răspunsul nominalizat al Casei Naționale de Asigurări Sociale are putere decizională pentru toți pensionarii ex-procurori, căroră, potrivit hotărârilor judecătorești irevocabile, CNAS urmează să le recalculeze și să le achite acestora pensiile, ținând cont de majorarea salariilor procurorilor în exercițiul conform Legii nr. 270/2018.

Mai mult, răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.H-1887/20 din 10 septembrie 2020 și nr.H-2244/20 din 28 octombrie 2020 sunt contrare art.1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția pentru Apărarea drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care stipulează că, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

În contextul enunțat, Vladimir Holban a solicitat admiterea integrală a acțiunii, anularea deciziilor de refuz a Casei Naționale de Asigurări Sociale expuse în răspunsurile nr.H-1887/20 din 10 septembrie 2020 și nr.H-2244/20 din 28 octombrie 2020 de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită decizie prin care să-i fie stabilită, recalculată și să-i fie achitată pensia

pentru vechimea în muncă ținându-se cont de salariul mediu lunar achitat procurorului-șef de secție în exercițiu din cadrul Procuraturii Generale, stabilit conform Legii nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Recalcularea pensiei și achitarea acesteia să se efectueze începând cu 01 decembrie 2018 și pe viitor la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada de pensioare.

Prin hotărârea din 22 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă acțiunea depusă de Vladimir Holban. Au fost anulate deciziile de refuz a Casei Naționale de Asigurări Sociale expuse în răspunsurile nr.H-1887/20 din 10 septembrie 2020 și nr.H-2244/20 din 28 octombrie 2020 de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă a lui Vladimir Holban, ca fiind ilegale. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită act administrativ prin care să-i stabilească, să-i recalculeze și să-i achite lui Vladimir Holban pensia pentru vechimea în muncă, începând cu 01 decembrie 2018 și pe viitor, ținând cont de salariul mediu lunar achitat procurorului-șef de secție în exercițiu din cadrul Procuraturii Generale, stabilit conform Legii nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

La 02 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 15 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, a prezentat motivarea apelului (având în vedere că hotărârea integrală din 22 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani i-a fost notificată la 15 octombrie 2021), solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 22 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Prin decizia din 09 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 22 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Fiind investite cu judecarea prezentei cauze, instanțele au motivat soluțiile de admitere a acțiunii prin faptul că prin hotărârea irevocabilă din 21 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (menținută prin decizia din 07 august 2018 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție) a fost admisă parțial acțiunea depusă de Vladimir Holban. A fost recunoscut ca fiind neîntemeiat răspunsul CNAS nr.H-1233/17 din 02 august 2017. A fost obligată CNAS să-i stabilească și să-i achite lui Vladimir Holban pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul mediu al procurorului-șef de secție din cadrul Procuraturii Generale cu recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35%, și, începând cu 01 august 2016, după creșterea salariului potrivit art.60 din Legea nr.3 din 05 februarie 2016 cu privire la procuratură, în vigoare din 01 august 2016. S-a respins pretenția lui Vladimir Holban împotriva CNAS privind recalcularea pensiei începând cu 01 ianuarie 2013 (f.d. 19-31, 33-37).

S-a stabilit că la 26 august 2020, Vladimir Holban s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, solicitând recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul procurorului-șef de secție în cadrul Procuraturii Generale în exercițiul, stabilit conform Legii nr. 270/2018, începând cu 01 decembrie 2018, și pe viitor, la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiul pe toată perioada de pensionare (f.d.12).

Prin răspunsul nr.H-1887/20 din 10 septembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a comunicat lui Vladimir Holban că a fost integral executată hotărârea irevocabilă din 21 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, pensia lui Vladimir Holban pentru vechimea în muncă fiind recalculată reieșind din salariul de funcție al procurorului-șef de secție din Procuratura Generală, începând cu 05 aprilie 2013, ulterior cu data de 01 august 2016. Referitor la cerința înaintată, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat lui Vladimir Holban că nu are temei de a dispune recalcularea pensiei, ținând cont de salariul procurorului în exercițiul funcției, stabilit prin Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, deoarece hotărârea irevocabilă din 21 decembrie 2017 nu impune o asemenea obligație Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 17).

Prin cererea prealabilă nr.H-2244/20 din 08 octombrie 2020, Vladimir Holban a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită act administrativ prin care să anuleze răspunsul nr. 1887/20 din 10 septembrie 2020, cu emiterea unei de cii prin care să-i fie recalculată și achitată pensia pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul procurorului-șef de secție în cadrul Procuraturii Generale în exercițiu, stabilit conform Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu 01 decembrie 2018 și pe viitor, la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu pe toată perioada reclamantului de pensionare (f.d. 13-16).

În temeiul răspunsului H-2244/20 din 28 octombrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a comunicat reclamantului că asupra solicitărilor înaintate s-a expus deja prin răspunsul nr.H-1887/20 din 10 septembrie 2020.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au menționat că dispozițiile art.60 din Legea nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la procuratură, până la data de 01 decembrie 2018 statuau că, salariul procurorului se stabilește în funcție de salariul judecătorului. Salariul de funcție al procurorului se stabilește în funcție de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea sa în funcția de procuror. Salariul procurorului reprezintă 90% din: a) salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție, în cazul procurorului din Procuratura Generală sau din procuraturile specializate, cu vechimea în muncă corespunzătoare; b) salariul judecătorului din judecătorie, în cazul procurorului din procuraturile teritoriale, inclusiv din Procuratura UTA Găgăuzia, cu vechimea în muncă corespunzătoare.

Pentru exercitarea funcțiilor de conducere, procurorul beneficiază de următorul spor, calculat în raport procentual față de salariul său de funcție: a) 20% - pentru exercitarea funcției de Procuror General; b) 15% - pentru exercitarea funcției de adjunct al Procurorului General și de procuror-șef al procuraturii specializate; c) 12% - pentru exercitarea funcției de procuror-șef al subdiviziunii Procuraturii Generale și de adjunct al procurorului-șef al procuraturii specializate; d) 9% - pentru exercitarea funcției de șef de secție în cadrul Procuraturii Generale și de procuror-șef al procuraturii teritoriale; e) 7% - pentru exercitarea funcției de adjunct al procurorului-șef al procuraturii teritoriale. Condițiile și modul de salarizare a procurorilor sunt stabilite prin Legea nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor.

Iar, art. 73 alin.(8) din Legea nr.294/2008 prevedea că, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în

cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

În anexa nr.4 la Legea nr.270/2018 se indică coeficienții de salarizare inclusiv pentru procurori, în dependență de funcție. Aceste abordări din Legea nr.270/2018, implică majorarea salariului procurorului în funcție.

Instanțele de judecată au subliniat că, normele de drept citate supra, care erau în vigoare în perioada când Vladimir Holban a început să beneficieze de pensie, determinau dreptul acestuia de a beneficia de recalcularea pensiei în dependență de salariul procurorului în funcție, fapt dat rezultând din prevederile art.45 alin.(1) din Legea cu privire la procuratură nr.902 din 29 ianuarie 1992 (în vigoare la data pensionării reclamantului), care reglementau că, salariul procurorilor și anchetatorilor se stabilește în funcție de post, gradul de clasificare și de vechimea în muncă și corespunde salariilor judecătorilor instanțelor judecătorești de gradul de clasificare respectiv, cu o deviere în limita a 5%. Procurorii și anchetatorii au dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele, prevăzute pentru judecători.

La acest aspect s-au reținut dispozițiile art.32 din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia, judecătorul are dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

În acest context, instanțele de judecată au conchis că, normele de drept de pensionare stabilite subiectiv posterior, nu au putere retroactivă, fapt relevat și în pct.4 (3) din Hotărârea Curții Constituționale nr.9 din 30 martie 2004, din care urmează că la determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

La fel, în Hotărârea nr.4 din 21 ianuarie 2000, Curtea Constituțională a menționat că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în legea cu privire la statutul judecătorului. Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumului pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

Mai mult, prin Hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011 a Curții Constituționale privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, a declarat neconstituționale articolul II și punctele 7 și 9 ale articolului III din Legea nr.56 din 09 iunie 2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, în partea referitoare la art.46/1 din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”.

În pct.77-80 din aceeași Hotărâre, Curtea a menționat că la aprecierea corespunderii prevederilor legale contestate cu garanțiile dreptului de proprietate statuate de articolul 46

din Constituție, Curtea Constituțională va ține cont de prevederile articolului 4 din Constituție în interpretarea normelor constituționale, invocate de autorii sesizărilor, în concordanță cu prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene.

Totodată, Curtea a reiterat că, prin Hotărârea nr.19 din 18 octombrie 2011, drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind percepută în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală, că la început Curtea Europeană a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, iar în cazul persoanelor care au plătit contribuții la un sistem de protecții socială (Muller vs. Austria, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evaluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile non-contributive, spre protecție mai largă.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că, din jurisprudența Curții Constituționale, expusă la paragraful precedent, rezultă că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art.46 și respectiv art.1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.

Au concluzionat instanțele de judecată că acest drept social Holban Vladimir l-a dobândit legal odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă și anume, la 29 decembrie 1998, iar drepturile diminuate prin normele Legii nr.56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ca drepturi potențiale sau aleatorii, se referă la viitori procurori cu drept de pensionare.

Mai mult, în ce privește situația procurorilor pensionați până la 01 ianuarie 2004, Curtea Constituțională în pct.80 din Hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, își menține ferm concluziile expuse în Hotărârea nr.9 din 20 martie 2004 privind declararea parțial neconstituțională a Legii nr.358 din 31 iulie 2003, apreciind ca inadecvată o paralelă între Legea nr.358 din 31 iulie 2003, parțial declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții nr. 9 din 30 martie 2004, și legile contestate în prezenta cauză. Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003, prin dispozițiile sale, anula și pensiile aflate în plată ale unor categorii speciale de angajați, vizate și în sesizările care fac obiectul prezentei cauze.

Astfel, în sensul constatărilor din §79 din Hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011 a Curții Constituționale, s-a stabilit că Legea nr.358 din 31 iulie 2003 aduce atingere unor drepturi de proprietate dobândite - pensiilor aflate în plată.

Pe final, instanțele de judecată au ajuns la concluzia că, dreptul lui Vladimir Holban, cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu, este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art.7 Codul civil.

Au fost considerate neîntemeiate argumentele Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că, începând cu 01 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 01 aprilie conform art.13 din Legea 156/1998 și că aceste prevederi sunt aplicabile prezentei spețe. Or, Vladimir Holban a obținut dreptul la pensie la data de 29 decembrie 1998.

La 17 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 17 mai 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 09 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 22 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii depuse de Vladimir Holban.

În susținerea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Recurenta a indicat că potrivit art.73 alin.(8) din Legea nr.294/2008 cu privire la Procuratură, în vigoare până la 01 iulie 2011, era indicat că: „Procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii”.

Prin art.VIII din Legea nr.56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alineatele (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) și (10) ale art.73 din Legea nr.294/2008, au fost abrogate.

Astfel, noua redacție a art.73 din Legea nr.294/2008, în vigoare de la 01 iunie 2011, prevede că: procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.

În așa mod, începând cu 01 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor au fost reglementate de prevederile art.46² din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii în vigoare până la data de 01 ianuarie 2018.

Conținutul art.46² din Legea nr.56/1998, nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

Respectiv, începând cu data de 01 iulie 2011 pensiile procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 01 aprilie conform art.13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.

Consideră că sunt eronate argumentele instanței de apel precum că prin refuzul de recalculare a pensiei intimatului, acesta a fost lipsit de un drept garantat de lege, deoarece prin instituirea de către legislator a unor noi prevederi de asigurare socială, dreptul procurorilor la asigurare socială este garantat și în continuare.

Noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului în demisie în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, însă legislatorul a prevăzut și a acordat o substituție echitabilă (în limitele posibilității resurselor financiare disponibile în buget) în acest sens prin faptul că pensia procurorilor se indexează anual la data de 1 aprilie, precum prevede art.13 al Legii nr.156/1998.

Dreptul procurorilor la recalcularea pensiei a fost inițial reglementat de art.34 alin.(6) din Legea nr. 118/2003, ulterior de art.73 alin.(8) din Legea nr.294/2008.

De cadrul legal enunțat, în vederea recalculării pensiei, s-a bucurat și intimatul, însă prin Legea nr.56 din 09 iunie 2011, legislatorul a dispus înlocuirea dreptului la recalcularea pensiei de procuror cu dreptul la indexare anuală a acestei prestații sociale.

În viziunea recurenței sunt neîntemeiate argumentele instanței de apel precum că lui Vladimir Holban i-au fost încălcate drepturile sociale cu conținut patrimonial (dreptul de proprietate), pentru că noile prevederi legale nu l-au lipsit pe intimat de dreptul la pensie și nici nu i-au redus cuantumul pensiei, ci doar s-a instituit o nouă modalitate de ajustare a acesteia.

Mai mult, Legea nr.56/2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate prevederile art.73 din Legea nr.294/2008 cu privire la Procuratură, ce prevedeau recalcularea pensiilor și indemnizațiilor viagere ale procurorilor, a fost obiectul examinării sub aspectul constituționalității acesteia.

Astfel, prin Hotărârea nr.27 din 20 noiembrie 2011 „Privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați”, Curtea Constituțională a recunoscut ca fiind constituționale prevederile Legii nr.56 din 09 iunie 2011, care prevăd condițiile noi privind asigurarea socială a procurorilor în exercițiu cât și a celor în demisie.

Este greșit și argumentul instanței de apel precum că procurorii pensionați au fost prejudiciați prin faptul că nu li se mai recalculează pensia în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, întrucât statul nu are dreptul să micșoreze cuantumul pensiei stabilite printr-o lege anterioară.

Se învederează că prin modificările operate la lege, declarate constituționale, statul nu a diminuat cuantumul pensiei procurorilor pensionați, ci a abrogat prevederea cu privire la recalcularea pe viitor, cuantumul pensiei stabilit și achitat procurorilor pensionați până la abrogarea prevederilor cu privire la recalculare, nefiind atins sau micșorat în nici un fel.

La fel, este eronat argumentul instanței de apel cu privire la faptul că Vladimir Holban, fiind pensionar din 29 decembrie 1998, a obținut dreptul la recalcularea pensiei conform legii vechi, prin urmare legea nouă nu poate avea caracter retroactiv asupra dreptului său legitim dobândit anterior intrării în vigoare a legii noi, deoarece contravine prevederilor art.6 alin.(2) și (3) din Codul civil, care prevede că, legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

Prin urmare, se constată că intimatul devenind pensionar din data de 29 decembrie 1998, de atunci și până în anul 2011, a beneficiat de recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, deoarece Legea prevedea această

recalculare, însă, începând cu data de 01 iulie 2011, Legea nu mai prevede recalcularea pensiei, prin urmare relațiile beneficiarului de pensie în raport cu Casa Națională de Asigurări Sociale, din 2011 până în prezent, cad sub guvernarea Legii noi, deoarece sunt relații în curs de realizare și urmează să fie guvernate de Legile în vigoare la momentul realizării.

Mai mult, dreptul la recalcularea pensiei nu poate fi asimilat dreptului la pensie și declarat ca fiind inalienabil și imprescriptibil, asemănător dreptului de proprietate în sensul art.1 Protocol 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului (CEDO). Or, dreptul de a stabili cuantumul pensiei și formula de calcul a acesteia este prerogativa statului, în dependență de evoluția statului, societății, situația economică, necesitățile populației, statul neavând dreptul de a lipsi de pensie cetățenii săi, statul neavând dreptul de a micșora cuantumul pensiei pentru a nu înrăutăți starea materială a cetățeanului pensionar, dar totodată, statul are dreptul de a stabili regulile (Legile) în dependență de modificările în societate și necesitățile populației pentru situațiile în curs de realizare, iar achitarea pensiei face parte din aceste situații în curs de realizare. Or, pensionarii urmează să se supună Legilor în vigoare la momentul achitării pensiei, care prevede în prezent, conform art.13 al Legii nr. 156/1998, indexarea anuală la 01 aprilie.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 09 februarie 2022, în ședință publică.

Actele cauzei atestă faptul că copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 10 februarie 2022 prin intermediul poștei electronice (f.d. 124).

Totodată, din materialele cauzei rezultă că la 22 aprilie 2022 Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a fost notificată copia deciziei integrale a instanței de apel, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție anexat la actele cauzei (f.d.128).

În condițiile enunțate, recursul preventiv din 17 februarie 2022 și respectiv cel motivat din 17 mai 2022, au fost depuse în conformitate cu art.245 din Codul administrativ.

La 18 mai 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Vladimir Holban copia recursului (preventiv și motivat) depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, notificată ultimului la 22 mai 2022, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere și avizul poștal de recepție anexat la actele cauzei (f.d.136, 143).

La 26 mai 2022, Vladimir Holban a depus referință, solicitând declararea ca fiind inadmisibilă a cererii de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, deoarece temeiurile recursului nu denotă încălcarea normelor de drept material și procedural.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei și obiecțiile din referința depusă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron